Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 43, Aralık 2019, s. 131-149

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.37835>

İpek KOCABIYIK ÖNSOY

Marmaris Uğur Okulları

ipek48@hotmail.com

Doç. Dr. T. Osman MUTLU

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü

omutlu1907@hotmail.com

EGE BÖLGESİNDE YAŞAYAN YABANCILARIN REKREASYONEL EĞİLİMLERİ VE REKREASYONEL ETKİNLİKLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ¹

Özet

Bu araştırma Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorulara, ikinci bölümde rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara ve üçüncü bölümde ise Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri” ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkiye’de kullanılması için geçerlik ve güvenirlik çalışması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılmıştır. Ölçek ’ten elde edilen bulguların sonuçlarına göre Cronbach Alpha değeri ‘.91’ olarak bulunmuştur. İstatistiksel hesaplamalar SPSS (version 24,0) istatistik programında yapılmıştır. Araştırmaya katılan yabancıların sayısı 109 (%31,6) erkek ve 236 (%68,4) kadın olmak üzere toplam 345’ dir. Sonuç olarak yapılan istatistiksel analizler sonucunda bireylerin gelir seviyeleri yükseldikçe serbest zaman aktivitelerine katılım oranları artmakta, büyükşehirde

¹ Bu çalışma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı’nda tamamlanmış olan “Ege Bölgesinde Yaşayan Yabancıların Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans tezinden hareketle oluşturulmuştur.

yaşayan bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılımlarının önündeki engeller arasında tesis yetersizliği bulunmamakla birlikte köy/kasaba gibi yerlerde yaşayan bireyler için kişiler arası etkileşim serbest zamanı engelleyen unsurlar arasında bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Etkinlik, Katılım, Engel, Yabancı.

INVESTIGATION OF THE FACTORS THAT ADMINISTER THE PARTICIPATION OF RECIPIENT TRENDS AND RECREATIONAL ACTIVITIES IN FOREIGNERS LIVING IN THE AEGEAN REGION

Abstract

This study has been made in order to analyze recreational tendencies and recreational leisure constraint factors of the foreigners living in the Aegean Region. Data collection tool consists of 3 parts. In the first part, demographic questions, in the second part, recreational tendency questions and in the third part, 'Leisure Constraints Scale' questions are asked. 'Leisure Constraints Scale' is developed by Alexandris ve Carroll (1997) and it is 6 subdimensions and 27 articles. In order to use it in Turkey, validity and reliability studies have been done by Gürbüz and Karaküçük (2007). Cronbach Alpha value is found '.91' according to the findings from the scale. Statistical calculation is done by SPSS (version 24,0) statistical programme. The foreigners who participate in this research are 109 (%31,6) male and 236 (%68,4) female and there are totally As a result, the statistical analyses show that the higher income level cause the increase of participating leisure time activities. The lack of facilities is not a leisure constraint for the foreigners who live in the city. For the foreigners who live in a village/town, interpersonal interactions are not one of the leisure constraints.

Key Words: Recreation, Activity, Participation, Constraint, Foreigner.

GİRİŞ

Zaman en önemli kaynaklarımızdan biridir ve sürekli olarak ritimle devam eden bir süreçte ilerler o yüzden ki devam eden bu olguyu geriye sarma şansımız yoktur. Zamanı hiçbir zaman satın alamayız, biriktirmez, ödünç alamaz ve hiçbir şekilde değiştiremeyiz. Bu yüzden tek yapmamız gereken elimizde bulunan bu değerli zamanın en verimli biçimde kıymetlendirilmesi gerekmektedir (Scoat, 1997). İnsan olarak bizler kısıtlı bir yaşama sahip olduğumuzdan dolayı zamanı en iyi şekilde kullanmamız gerekmektedir. Çünkü zamansızlıktan yakından bireylerin çoğu zamanını iyi kullanmasını bilmeyenlerdir (Mackenzie, 1987).

Serbest zaman için söylenecek ilk söz, onun 'yeni' bir şey olmadığıdır. Aristo, 'Bizim ana konumuz, insanların serbest zamanını ne tür bir aktiviteyle doldurduğudur.' demektedir. Serbest zamanın geçmişi üzerine neden kafa yormak zorundayız? Bunu, şimdi bulunduğumuz yere nereden ve neden geldiğimizde tarih ve ilimin önemini anlamak olarak cevaplayabiliriz. İnsanlar, diğer insanların daima yapmakta olduğu gibi, çoğu yönden ataları gibi davranır. Kültürümüz ve serbest zaman davranışlarımızın bir bölümü geçmişten doğmaktadır. Serbest zaman, hayatımızda çalışmak kadar önemli bir yer tutar ve gelişimimizde ve yaşam kalitemizde önemli bir rol oynar. 1973'te Lordlar Kamarası serbest zamanı, 'toplumun iyi olma halinde

neredeyse, iyi evler, hastaneler ve okullar kadar önemli' olarak tanımlamıştır (Torkildsen, 2005).

Serbest zaman kavramı, zaman, aktiviteler, zaman içinde gelişen bireysel deneyim, işten ve sorumluluklardan bağımsız olmayı içeren bir olaylar bütünüdür. Serbest zaman, bireyin sosyal, politik ve ekonomik durumu ile ilgili olarak hayatın önemli bir yönüdür. Serbest zaman kavramı son zamanlarda değişmektedir veya toplum serbest zamanda dengeye daha çok önem vermektedir ki bu da bireyin iyi olma halini hayatın iş, aile ve toplum gibi farklı açılarından ilişki kurmasına fırsat vermektedir. Serbest zaman hizmetleri, dinlenme (aktif ya da pasif), alternatiflerin ve serbest zamanın özgürce seçimi, sorumluluklardan ve ev işlerinden bağımsızlık sağlayarak hayatın ahengine ulaşmayı sağlamaktadır. Ev merkezli olarak tüketilen serbest zaman hizmetleri daha soyut olabilmektedir çünkü insanlar genellikle evde dinlenmek ve rahatlamak isterlerken, evden uzakta olmayan veya evden uzakta tüketilen hastalık sonrası iyileşme süreci, vücudu güçlendirme, yeterliliği geliştirme, bireyin deneyimlerinin şekillenmesi gibi hizmetler somut değerlere sahip olmalıdır.

Serbest zaman aktivitelerini ele alırken birçok uygulama, kavram ve metodolojik sebepler için sadakat, tercihler ve tekrar katılımın önemli rolünü düşünmek de önemlidir (LaMondia, Snell ve Bhat, 2010). Serbest zamandan memnuniyet, birinin baştan sona hayat memnuniyetini içeren birçok ilgi alanından biridir (Agate, Zabriskie, Agate ve Poff, 2009).

Serbest zaman, her zaman olduğu gibi günümüzde de kişisel bakım, en yüksek ideali gerçekleştirme, kitle töreni, ahenk, rahatlama, adetler, iş harici rahatlama ve hümanizm anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, aile gelenekleri, kentsel direniş, eğlenme, tüketimi özendirme, spor, turizm, sanat ve arkadaşlarla vakit geçirme anlamına da gelmektedir. Serbest zamanın anlamları, karmaşık, birden çok ve hatta çelişkilidir. Bundan dolayı, serbest zamanın çağdaş anlamlarını düşündüğümüzde keskin sınırların mümkün olmadığına dikkat etmeliyiz. Fakat bütün olarak ele alındığında serbest zamanın birçok anlamı temelde 3 kategoride toplanabilir. İlk olarak, serbest zaman, boş zaman değildir. Diğer, serbest zaman iş dışındaki aktivitedir. Son olarak, serbest zaman, ruhsal durum, özel bir tutum veya duygudur (Russell, 2013).

Rekreasyon, serbest zaman aktivitelerinin bireysel veya grupta doğrudan kullanılması ile beraber özgürlük ve bunun yanında zevkli bir şekilde ihtiyaçların karşılanması için önemlidir. Bu yüzden rekreasyon çok değerlidir. Kişilerin kendi istekleri ile katıldıkları ve kişisel gelişimlerini destekleyen bir serbest zaman deneyimi (Rossman ve Schlatter, 2000), olurken aynı zamanda organizmayı dinlendirici, düzenleyici, sağlık güç kazandırıcı, ruh ve beden sağlığı yönünden koruyucu, iyileştirici ve kişiliğin gelişmesini sağlayıcı özellikte olması da gereklidir (Ergin, 1972).

Rekreasyon kelimesinin karşılığı olarak boş zamanı değerlendirme olarak ifade edilmekte ve kişilerin veya bir araya gelmiş insanların zorunlu olarak yaptıkları işten arta kalan zaman dışında isteyerek yaptıkları istirahat ve eğlenme aktiviteleri olarak ifade edilir. Rekreasyon ortaya yeni bir şey çıkarma yaratma anlamına gelen ve geleneksel olarak kabul gören, bireyi günlük hayatta yapmakla yükümlü olduğu görevleri tamamladıktan sonra yenilenmeyi sağlayan, dinginlik veren ve her şeyden önce olarak gönüllülük esasına göre yapılan bir dizi faaliyetler olarak tanımlanırken, diğer bir tanımda ise; kişilerin isteyerek boş zamanlarında iştirak ettikleri

ve bireysel bir şekilde hazalarının tatminin sağlandığı aktiviteler olarak ifade edilir. Bunun yanında rekreasyon bireylerin esas ve modern bir gereksinimlerini nitelerken kişinin serbest zaman açısından kendini geliştirme etkinliklerinin içinde bulunan tüm hizmetleri içine almaktadır (Karaküçük, 2005). Bununla beraber kişilerin fiziki sağlık gelişimlerinin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik ve insanı mutlu etmesi ihtiyacıdır. Kişisel yönden ise; toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlaması ve demokratik bir toplum yaratılması toplumsal açıdan rekreasyona ne denli ihtiyaç duyulduğunun nedenlerinden bazılarıdır (Erkan, 1975).

Rekreasyon ile ilgili kaynaklar, insanların rekreasyonel faaliyetlere katılımlarındaki seçimlerini duygu durumları, maddi imkânlar, mevsim ve tercihe göre yaptıklarının ifade etmektedir. Rekreasyonel etkinliklere katılımın birey açısından birçok olumlu yanları bulunmaktadır. Bu olumlu katkılarına rağmen bireylerin değişik sebepler nedeniyle kendileri için oldukça önemli olan bu tür etkinliklere katılmadıkları ya da çeşitli engeller nedeniyle katılmadıkları görülmüştür. Engel kavramı serbest zaman literatüründe bireyin serbest zamanlarında rekreasyonel etkinliklere katılımını engelleyen veya kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenleri ifade etmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kişilerin rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörler arasında konut darlığı ve doğadan uzaklaşma gibi sebepler serbest zaman etkinliklerine katılımın önündeki bazı engelleri oluşturabileceği gibi bunun yanında, şehir hayatının hızlı temposu ve kalabalık, teknoloji gibi nedenler de rekreasyonel etkinliklere katılımdaki engelleri meydana getirebilecek sebeplerden sadece birkaçıdır. Bu tip engeller insanların fazla enerjilerini kullanıp boşalamamalarına ve çeşitli yeteneklerini ortaya koyamamalarına neden olmaktadır (Karaküçük, 2005).

Serbest zamanlarda sportif etkinliklere katılmak için ayrılan zamana etki eden diğer faktörler arasında bireyin kendi kontrolü dışındaki tesis ve malzeme yetersizliği, çalışma saatlerinin fazla olması, cinsiyet, gelir, yaş, eğitim düzeyi, bilinçsiz verilen spor eğitimi ve bundan kaynaklı alışkanlıkların oluşmaması ve katılım ücretlerinin yüksek olması gibi birçok faktör etki edebilir (Ergül, 2008). Bu kapsamda bu araştırma Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Konuya bağlı olarak Çalışmada nitel araştırma teknikleri kapsamında betimsel tarama modeli kullanılmış ve katılımcılar rastgele örneklem modeli ile Ege bölgesinde yaşayan yabancılar arasından seçilmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini; Ege bölgesinde yaşayan, rekreasyon faaliyetlerine katılan ve katılmayan yabancılardan oluşturmaktadır. Örneklemine ise; rekreasyon faaliyetlerine katılan ve katılmayan, Marmaris, Fethiye ve Bodrum ilçelerinde yaşayan 236'sı kadın ve 109'u erkek olmak üzere toplam 345 yabancı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların demografik bilgilerine yönelik; “cinsiyet, medeni hal, ülkelerinde geldikleri yaşam yerleri, akademik başarıları, refah seviyeleri, ülkemizdeki yaşam yerleri, haftalık boş zaman sürelerinin” belirtildiği bölüm bulunmaktadır. İkinci bölümde rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorular; “eve içi etkinlik, fiziksel etkinlik, sosyal etkinlik, kültür-sanat etkinliği, açık alan etkinliği, diğer etkinlikler, rekreasyon tesis yeterliliği ve rekreasyon tesis kullanımı” sorulmuştur. Üçüncü bölümde ise, Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, toplam 6 alt boyut (birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği, ilgi eksikliği) ve 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri” ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkiye’de kullanılması için geçerlik ve güvenirlik çalışması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında kullanılan ölçek, Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesini ölçmek amacıyla araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden; Marmaris, Fethiye ve Bodrum ilçelerinde yaşamaya başlayan yabancılara uygulanmıştır. Verilerinin toplanmasında anket dağıtım yöntemleri göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmacı tarafından çalışmaya katılan bireylere çalışmanın önemi ve bu çalışma için taşıdıkları önem hakkında bilgiler verilmiş, bu kapsamda bireylerden doğru ve mevcut durumu yansıtan cevaplar vermelerinin, araştırmanın gerçekliğini etkileyeceği aktarılmıştır. Bu nedenle, araştırmaya katılan bireylerin uygulanan ölçeğe gerçek bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır. Araştırmacı tarafından dağıtılan 550 anketten 371’i geri toplanabilmiştir. Analize alınan bu anketlerin 26 tanesi ise anketi yapan kişiler tarafından hatalı veya eksik doldurulduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Sonuç olarak 345 anket geçerli olarak kabul edilmiş ve değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde SPSS 24 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracının ve alt boyutlarının güvenirlik analizleri için alfa katsayıları incelenmiştir. Verilerin dağılımını nasıl olduğunu öğrenmek için yapılan testler sonucu normal dağıldığı görülmüştür. Bunun yüzden araştırma bulgularına parametrik testler uygulanmıştır. Araştırmada verilerin frekansı alındıktan sonra bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi uygulanarak farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu öğrenmek içinde Post Hoc Tukey testi uygulanmıştır. Alt boyutların birbiriyle olan ilişkisini görmek için ise Pearson korelasyon testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu kısımda araştırmaya katılan kişilerin profillerinin ortaya konulması ile Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesini amacıyla yararlanılan betimleyici istatistik, mutlak ve nispi frekanslardan elde edilen sonuçlar yer almıştır.

Araştırma bulgularında araştırmaya katılan bireylerin yaş, cinsiyet, medeni durum, aylık gelir, yaşadıkları yer ve akademik başarı durumları bakımından demografik özelliklerine göre dağılımları ile boş zaman değerlendirmelerine ilişkin bilgiler ilk bölümde yer almaktadır. Ayrıca

araştırmaya katılan bireylerin boş zaman engellerine ilişkin cevapları da araştırma bulguları içerisinde yer verilmiştir. Araştırmanın bu kısmında son olarak araştırmada elde edilen veriler ışığında test edilerek istatistiksel bulgular yorumlanmıştır.

Verilere uygulanacak olan bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans ve korelasyon analizleri için gerekli olan verilerin normalliklerinin öğrenilmesi için verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış, tüm verilerin 1,5 ve -1,5 aralığında oldukları tespit edilmiştir. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre -1,5 ve 1,5 arasında olan değerlerde verilerin normal dağıldığı söylenebilmektedir.

Tablo 1. Araştırmada Uygulanan Ölçeğin Cronbach Alpha Değerleri Sonucu

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,914	27

Alt Boyut	Cronbach Alfa Değeri	Ölçek Maddesi
Birey Psikolojisi	,798	1-4 arası
Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği	,833	5-9 arası
Tesis, Hizmet ve Ulaşım Eksikliği	,832	10-17 arası
Arkadaş Eksikliği	,811	18-20 arası
Zaman Eksikliği	,751	21-24 arası
İlgi Eksikliği	,788	25-27 arası

Bu çalışma kapsamında veriler elde edildikten sonra ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach Alfa katsayısına bakılmıştır. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı, maddelerin ağırlıklı olarak puanlandığı ya da derecelendirme yöntemiyle puanlandığı durumlarda kullanılan bir yöntemdir (Can, 2014). Cronbach Alfa katsayısının 0,80 ile 1 arasındaki değerleri ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu, 0,60 ile 0,79 arasındaki değerlerin güvenilir olduğu, 0,40 ile 0,60 arasındaki değerlerin düşük güvenilirlikte olduğu ve 0 ile 0,39 arasındaki değerlerin güvenilir olmadığı belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2011). Bu değerlendirmeler ışığında ölçeğin tamamına ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur. Bu sonucu göre ölçeğe verilen cevapların yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Kişilerin Kişisel Bilgilerinin Frekans Tablosu

Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet (Yaş ortalaması)	Erkek (49,56 yıl)	109	31,6
	Kadın (48,72 yıl)	236	68,4
Medeni Hal	Evli	188	54,5
	Bekar	102	29,6
	Boşanmış	55	15,9
Yaşam yeri	Marmaris	219	63,5
	Bodrum	11	3,2
	Fethiye	115	33,3
Akademik Başarı	Düşük	24	7,0
	Orta	200	58,0
	Yüksek	121	35,1
Refah seviyesi	Kötü	22	6,4
	Normal	128	37,1
	İyi	151	43,8
	Çok iyi	44	12,8
Geldikleri Yaşam bölgesi	Köy/Kasaba	141	40,9
	Şehir	111	32,2
	Büyükşehir	93	27,0
Boş zaman süresi haftalık	1-5 saat	110	31,9
	6-10 saat	70	20,3

Ege Bölgesinde Yaşayan Yabancıların Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi

	11-15 saat	50	14,5
	16 saat ve üzeri	115	33,3
Boş zaman değerlendirme	Her zaman	25	7,2
	Bazen	153	44,3
	Hiçbir zaman	167	48,4
Ev içi etkinlik	Olumsuz	116	33,6
	Olumlu	229	66,4
Fiziksel etkinlik	Olumsuz	200	58,0
	Olumlu	145	42,0
Sosyal etkinlik	Olumsuz	118	34,2
	Olumlu	227	65,8
Kültür sanat etkinliği	Olumsuz	258	74,8
	Olumlu	87	25,2
Açık alan etkinliği	Olumsuz	156	45,2
	Olumlu	189	54,8
Diğer etkinlikler	Olumsuz	303	87,8
	Olumlu	42	12,2
Rekreasyon tesisi yeterliliği	Yetersiz	76	22,0
	Kısmen	88	25,5
	Yeterli	143	41,4
	Kesinlikle Yeterli	38	11,0
Rekreasyon tesisi kullanımı	1-5 saat	168	48,7
	6-10 saat	99	28,7
	11-15 saat	43	12,5
	16 saat ve üzeri	35	10,1
Toplam		345	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan kişilerin %69,4'ü erkek ve %31,6'sı ise kadındır. Erkek katılımcılar 49-56 yaş arasında olup, kadın katılımcılar ise 48-72 yaş arasında olduğu görülmekte ve toplam katılıcı sayısı 345'dir. Yaşadıkları yerler ise Marmaris (%54,5), Fethiye (%39,3) ve Bodrum (%3,2)' dur. Akademik başarıları genelde orta düzeyde (%58,0) olduğu görülmektedir. Refah seviyelerinin ise iyi düzeydedir (%43,8). Yaşam bölge tercihlerine bakıldığında daha çok köy/kasaba tercih ettikleri görülmüştür (%40,9). Haftalık olarak boş zaman ayırdıkları süre 1-5 saat (%31,9), 6-10 saat (%20,3), 11-15 saat (14,5) ve 16 saat ve üzeri ise (%33,3)'dür. Araştırmaya katılan yabancıların boş zaman değerlendirme oranları Her zaman (%7,2), Bazen (%44,3) ve Hiçbir zaman ise (%48,4)' dür. Etkinliklerde ise Ev içi (%66,4), sosyal (65,8) ve açık alan (%54,8) etkinliklere katılımları olumlu iken, Fiziksel (%58,0, Kültür sanat (74,8) ve diğer etkinliklere (%87,8) katılımları olumsuzdur. Araştırmaya katılan kişilerin %41,4'ü yaşadıkları yerlerdeki rekreasyon tesislerinin yeterli olduğunu, %25,5'i kısmen yeterli, %22,0'ı yetersiz ve %11,0'ı ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan kişilerin %48,7'si rekreasyon tesislerini ağırlıklı olarak 1-5 saat arasında, %28,72'si 6-10 saat arasında, %12,5'i 11-15 saat arasında ve %10,1'i ise 16 saat ve üzerinde kullandıkları görülmüştür.

Tablo 3. Ölçek Alt Boyutlarıyla Cinsiyet Arasındaki t-test Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort	St.S.	t	P
Birey psikolojisi	Erkek	109	2,4862	,72715	,130	,897
	Kadın	236	2,4746	,79619		
Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği	Erkek	109	2,4330	,74462	,066	,947
	Kadın	236	2,4271	,78014		
Tesis, Hizmet ve Ulaşım Eksikliği	Erkek	109	2,4828	,67689	,583	,561
	Kadın	236	2,4375	,66879		
Arkadaş Eksikliği	Erkek	109	2,1468	,72921	-,786	,432
	Kadın	236	2,2161	,77545		
Zaman Eksikliği	Erkek	109	2,2248	,73908	-,798	,425
	Kadın	236	2,2924	,72809		
İlgi Eksikliği	Erkek	109	2,3456	,85578	1,198	,232

Kadın 236 2,2288 ,83505

Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Erkek ve kadın katılımcıların Boş Zaman Engelleri Ölçeği alt boyutları ifadelerine verdikleri cevapların benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 4. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaşadıkları Yer Arasındaki Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Yaşam Yeri	N	Ort	St.S.	F	P	Post hoc
Birey psikolojisi	Marmaris	219	2,4509	,78958	4,201	,016*	1-2*
	Bodrum	11	3,1364	,52872			3-2*
	Fethiye	115	2,4674	,74008			
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Marmaris	219	2,4164	,76320	1,328	,266	
	Bodrum	11	2,8000	,65115			
	Fethiye	115	2,4174	,78430			
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Marmaris	219	2,4658	,64839	1,245	,289	
	Bodrum	11	2,7159	,67798			
	Fethiye	115	2,4000	,70947			
Arkadaş eksikliği	Marmaris	219	2,2009	,74139	1,901	,151	
	Bodrum	11	2,6061	,62925			
	Fethiye	115	2,1420	,80090			
Zaman eksikliği	Marmaris	219	2,3059	,71678	2,988	,052	
	Bodrum	11	2,6591	,49082			
	Fethiye	115	2,1674	,76284			
İlgi eksikliği	Marmaris	219	2,2831	,78662	1,113	,330	
	Bodrum	11	2,5758	,89556			
	Fethiye	115	2,2029	,93418			

138

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların yaşam yeri değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi alt boyutu ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi sonucuna göre Bodrum’da yaşayan grup ($X=3,13$) ile Marmaris ($X=2,45$) ve Fethiye’de ($X=2,46$) yaşayan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Refah Seviyeleri Arasındaki Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Refah seviyesi	N	Ort	St.S.	F	p	Post hoc
Birey Psikolojisi	Kötü	22	1,9318	,85975	4,663	,003*	1-2*
	Normal	128	2,4512	,73847			1-3*
	İyi	151	2,5762	,78687			1-4*
	Çok iyi	44	2,4943	,68728			
Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği	Kötü	22	1,9818	,87485	2,730	,044*	
	Normal	128	2,4734	,73038			1-2*
	İyi	151	2,4450	,79939			1-3*
	Çok iyi	44	2,4682	,65549			
Tesis, Hizmet ve Ulaşım Eksikliği	Kötü	22	2,1193	,84028	2,193	,089	
	Normal	128	2,4883	,63184			
	İyi	151	2,4445	,66012			
	Çok iyi	44	2,5369	,69758			
Arkadaş Eksikliği	Kötü	22	1,6364	,67384	5,492	,001*	1-2*

	Normal	128	2,2604	,76211		1-3*
	İyi	151	2,1634	,73924		1-4*
	Çok iyi	44	2,3864	,75720		
Zaman Eksikliği	Kötü	22	2,0341	,78032	1,221	,302
	Normal	128	2,2441	,72732		
	İyi	151	2,3344	,72565		
	Çok iyi	44	2,2500	,73136		
İlgi Eksikliği	Kötü	22	1,8788	,97885	2,318	,075
	Normal	128	2,3672	,80227		
	İyi	151	2,2583	,86596		
	Çok iyi	44	2,1894	,75875		

Tablo 5'te yapılan tek yönlü varyans analizine göre katılımcıların refah düzeyleri değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği ve arkadaş eksikliği alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi sonucuna göre birey psikolojisi alt boyutunda refah düzeyi kötü ($X=1,93$) olan grup ile normal ($X=2,45$), iyi ($X=2,57$) ve çok iyi ($X=2,49$) olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği alt boyutunda refah düzeyi kötü ($X=1,98$) olan grup ile normal ($X=2,47$) ve iyi ($X=2,44$) olan gruplar arasında fark tespit edilmiştir. Son olarak arkadaş eksikliği alt boyutunda refah düzeyi kötü ($X=1,63$) olan grup ile normal ($X=2,26$), iyi ($X=2,16$) ve çok iyi ($X=2,38$) olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Geldikleri Yaşam Bölgesi Arasındaki Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Geldikleri Yaşam Bölgesi	N	Ort	St.S.	F	P	Post hoc
Birey psikolojisi	Köy/Kasaba	141	2,3422	,75853	4,049	,018*	1-2*
	Şehir	111	2,6104	,76847			
	Büyükşehir	93	2,5269	,77885			
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Köy/Kasaba	141	2,3106	,80762	2,866	,058	
	Şehir	111	2,5063	,69535			
	Büyükşehir	93	2,5161	,77365			
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Köy/Kasaba	141	2,4060	,70476	,983	,375	
	Şehir	111	2,4437	,60107			
	Büyükşehir	93	2,5309	,69613			
Arkadaş eksikliği	Köy/Kasaba	141	2,0520	,74566	4,244	,015*	1-2*
	Şehir	111	2,2943	,79739			1-3*
	Büyükşehir	93	2,2903	,71090			
Zaman eksikliği	Köy/Kasaba	141	2,1684	,73890	2,371	,095	
	Şehir	111	2,3468	,71603			
	Büyükşehir	93	2,3360	,72653			
İlgi eksikliği	Köy/Kasaba	141	2,1891	,89292	1,341	,263	
	Şehir	111	2,2733	,80553			
	Büyükşehir	93	2,3728	,80134			

Tablo 6'da görüldüğü gibi katılımcıların ülkelerindeki yaşam bölgeleri değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi ve arkadaş eksikliği alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi sonucuna göre birey psikolojisi alt boyutunda ülkelerindeki yaşam bölgesi köy/kasaba ($X=2,34$) olan grup ile şehir ($X=2,64$) olan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Arkadaş eksikliği alt boyutunda ise ülkelerindeki yaşam bölgesi köy/kasaba ($X=2,05$) olan grup ile şehir ($X=2,29$) ve büyükşehir ($X=2,29$) olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark görülmüştür. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis,

hizmet ve ulaşım eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Boş Zaman Süreleri Arasındaki Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Boş zaman süresi	N	Ort	St.S.	F	P	Post hoc
Birey Psikolojisi	1-5 saat	110	2,3455	,82741	3,311	,020*	1-3*
	6-10 saat	70	2,3821	,67125			
	11-15 saat	50	2,6900	,80267			
	16 saat +	115	2,5717	,74322			
Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği	1-5 saat	110	2,3745	,79221	,810	,489	
	6-10 saat	70	2,4943	,74345			
	11-15 saat	50	2,3320	,75551			
	16 saat +	115	2,4835	,76639			
Tesis, Hizmet ve Ulaşım Eksikliği	1-5 saat	110	2,4182	,66521	1,363	,254	
	6-10 saat	70	2,4696	,66840			
	11-15 saat	50	2,3150	,70947			
	16 saat +	115	2,5326	,65688			
Arkadaş Eksikliği	1-5 saat	110	2,1242	,75535	,684	,562	
	6-10 saat	70	2,1762	,68975			
	11-15 saat	50	2,2933	,79007			
	16 saat +	115	2,2290	,79639			
Zaman Eksikliği	1-5 saat	110	2,3114	,74593	,189	,904	
	6-10 saat	70	2,2321	,70752			
	11-15 saat	50	2,2550	,71337			
	16 saat +	115	2,2630	,74622			
İlgi Eksikliği	1-5 saat	110	2,2455	,80856	,541	,655	
	6-10 saat	70	2,2333	,83858			
	11-15 saat	50	2,1800	,86034			
	16 saat +	115	2,3420	,87243			

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların boş zaman süresi değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi alt boyutu ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi sonucuna göre boş zaman süresi 1-5 saat olan grup ($X=2,34$) ile 11-15 saat ($X=2,69$) olan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 8. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Fiziksel Etkinlik Aktivitelerine Katılım Arasındaki t-test Sonuçları

	Fiziksel etkinlik	N	Ort	St.S.	t	P
Birey Psikolojisi	Olumsuz	200	2,6363	,73276	4,580	,000*
	Olumlu	145	2,2603	,77889		
Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği	Olumsuz	200	2,5340	,75584	3,018	,003*
	Olumlu	145	2,2841	,76364		
Tesis, Hizmet ve Ulaşım Eksikliği	Olumsuz	200	2,5494	,65258	3,216	,001*
	Olumlu	145	2,3172	,67428		
Arkadaş Eksikliği	Olumsuz	200	2,3083	,73740	3,320	,001*
	Olumlu	145	2,0368	,76691		
Zaman Eksikliği	Olumsuz	200	2,4163	,69694	4,450	,000*
	Olumlu	145	2,0707	,73226		
İlgi Eksikliği	Olumsuz	200	2,3900	,85727	3,265	,001*
	Olumlu	145	2,0943	,79223		

Tablo 8 incelendiğinde fiziksel etkinliklere katılma değişkenine göre ölçeğin alt boyutları arasındaki farkı belirleme için t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiş ($p<0,05$) ve bu farkın fiziksel aktiviteye katılmayan bireylerin lehine olduğu görülmüştür.

Tablo 9. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Kültür-Sanat Etkinliklerine Katılımları Arasındaki t-test Sonuçları

	Kültür Sanat Etkinlik	N	Ort	St.S.	t	P
Birey psikolojisi	Olumsuz	258	2,5058	,77689	1,139	,255
	Olumlu	87	2,3966	,76397		
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Olumsuz	258	2,4341	,78334	,213	,831
	Olumlu	87	2,4138	,72484		
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Olumsuz	258	2,4743	,66199	1,074	,284
	Olumlu	87	2,3851	,69551		
Arkadaş eksikliği	Olumsuz	258	2,1912	,72420	-,125	,900
	Olumlu	87	2,2031	,86469		
Zaman eksikliği	Olumsuz	258	2,2665	,70398	-,198	,843
	Olumlu	87	2,2845	,81070		
İlgi eksikliği	Olumsuz	258	2,3217	,82824	2,138	,033*
	Olumlu	87	2,0996	,86582		

Tablo 9’da görüldüğü gibi kültür-sanat etkinliklerine katılma değişkenine göre ölçeğin alt boyutları arasındaki farkı belirlemek için t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçeğin ilgi eksikliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş ($p<0,05$) ve bu farkın kültür ve sanat etkinliklerine katılmayan bireylerin ($X=2,32$) lehine olduğu görülmüştür. Birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman eksikliği boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamış ve katılımcıların ifadelerine benzer cevaplar verdiği anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 10. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Açık Alan Etkinliklerine Katılımları Arasındaki t-test Sonuçları

	Açık Alan Etkinlik	N	Ort	St.S.	t	P
Birey psikolojisi	Olumsuz	156	2,5801	,71108	2,234	,026*
	Olumlu	189	2,3942	,81462		
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Olumsuz	156	2,5282	,75107	2,192	,029*
	Olumlu	189	2,3471	,77415		
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Olumsuz	156	2,5272	,69376	1,905	,058
	Olumlu	189	2,3896	,64628		
Arkadaş eksikliği	Olumsuz	156	2,2949	,77687	2,246	,025*
	Olumlu	189	2,1111	,73899		
Zaman eksikliği	Olumsuz	156	2,4471	,65316	4,159	,000*
	Olumlu	189	2,1257	,76127		
İlgi eksikliği	Olumsuz	156	2,4124	,83911	2,973	,003*
	Olumlu	189	2,1446	,82743		

Tablo 10'a bakıldığında açık alan etkinliklerine katılma değişkenine göre ölçeğin alt boyutları arasındaki farkı belirlemek için t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçeğin birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş ($p<0,05$) ve bu farkın tüm boyutlarda açık alan etkinliklerine katılmayan bireylerin lehine olduğu görülmüştür. Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamış ve katılımcıların ifadelerine benzer cevaplar verdiği anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 11. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Tesis Yetersizliği Maddesi Arasındaki Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Rekreasyon Tesis Yeterliliği	N	Ort	St.S.	F	P	Post hoc
Birey psikolojisi	Yetersiz	76	2,5263	,77844	8,648	,000*	4-1*
	Kısmen	88	2,5114	,73296			4-2*
	Yeterli	143	2,5857	,68568			4-3*
	Kesinlikle Yeterli	38	1,9013	,93819			
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Yetersiz	76	2,4842	,70447	11,549	,000*	4-1*
	Kısmen	88	2,7295	,70338			4-2*
	Yeterli	143	2,3483	,67998			3-2*
	Kesinlikle Yeterli	38	1,9263	1,01707			
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Yetersiz	76	2,6053	,65925	9,346	,000*	4-1*
	Kısmen	88	2,6207	,60750			4-2*
	Yeterli	143	2,3776	,63243			3-2*
	Kesinlikle Yeterli	38	2,0329	,76211			
Arkadaş eksikliği	Yetersiz	76	2,3377	,73735	5,619	,001*	4-1*
	Kısmen	88	2,2841	,87470			4-2*
	Yeterli	143	2,1772	,66878			4-3*
	Kesinlikle Yeterli	38	1,7632	,71411			3-1* 3-2*
Zaman eksikliği	Yetersiz	76	2,4276	,59835	13,977	,000*	4-1*
	Kısmen	88	2,5313	,64973			4-2*
	Yeterli	143	2,1696	,73134			4-3*
	Kesinlikle Yeterli	38	1,7368	,80946			
İlgi eksikliği	Yetersiz	76	2,4079	,83551	9,705	,000*	4-1*
	Kısmen	88	2,2348	,75668			4-2*
	Yeterli	143	2,3800	,84901			4-3*
	Kesinlikle Yeterli	38	1,6228	,73998			

Tablo 11'de yapılan tek yönlü varyans analizine göre katılımcıların rekreasyon tesisi yeterliliği değişkeni ile ölçeğin tüm alt boyutları ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Games Howell testi sonucuna göre tüm boyutlarda kesinlikle yeterli diyen grup ile diğer gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 12. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Rekreatif Tesislerini Kullanım Süreleri Arasındaki Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Rekreatif Tesis Kullanımı	N	Ort	St.S.	F	P	Post Hoc
Birey psikolojisi	1-5 saat	168	2,5045	,74649	,792	,499	
	6-10 saat	99	2,4242	,82488			
	11-15 saat	43	2,5930	,78873			
	16 saat +	35	2,3643	,74346			
Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	1-5 saat	168	2,5119	,76501	1,276	,283	
	6-10 saat	99	2,3495	,73974			
	11-15 saat	43	2,3488	,62043			
	16 saat +	35	2,3543	,98708			
Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	1-5 saat	168	2,5871	,65715	5,729	,001*	2-1*
	6-10 saat	99	2,2538	,70269			
	11-15 saat	43	2,3517	,60396			
	16 saat +	35	2,4857	,58140			
Arkadaş eksikliği	1-5 saat	168	2,2679	,77662	1,200	,310	
	6-10 saat	99	2,0875	,78908			
	11-15 saat	43	2,1705	,69910			
	16 saat +	35	2,1714	,65864			
Zaman eksikliği	1-5 saat	168	2,4732	,69753	10,310	,000*	
	6-10 saat	99	2,1389	,73125			
	11-15 saat	43	2,1105	,67105			
	16 saat +	35	1,8714	,68699			
İlgi eksikliği	1-5 saat	168	2,3234	,77847	1,000	,393	
	6-10 saat	99	2,2525	,89099			
	11-15 saat	43	2,2403	,83674			
	16 saat +	35	2,0571	,99175			

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların yaşam bölgesi değişkeni ile ölçeğin tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği ve zaman eksikliği alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi sonucuna göre tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği alt boyutunda rekreatif tesisi kullanım süresi 1-5 saat ($X=2,58$) olan grup ile 6-10 saat ($X=2,25$) olan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Zaman eksikliği alt boyutunda ise 1-5 saat ($X=2,47$) olan grup ile 6-10 saat ($X=2,13$), 11-15 saat ($X=2,11$) ve 16 saatten fazla ($X=1,87$) olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark görülmüştür. Birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 13. Ölçek Alt Boyutlarıyla Araştırmaya Katılan Bireylerin Yaş ve Gelir Seviyeleri Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Birey psikolojisi	Sosyal ortam ve bilgi eksikliği	Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği	Arkadaş eksikliği	Zaman eksikliği	İlgi eksikliği
Yaş	<i>r</i>	,000	-,042	,024	,010	-,041	,001
	<i>p</i>	,999	,442	,651	,854	,448	,992
Gelir seviyesi	<i>r</i>	-,009	,061	-,030	-,023	-,147	-,027
	<i>p</i>	,897	,363	,659	,729	,029*	,687

Tablo 13’te yapılan pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre yaş değişkeni ile Boş Zaman Engelleri Ölçeği alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0,05$). Gelir seviyesi değişkeni ile zaman eksikliği alt boyutu ortalama puanları arasında ise istatistiksel olarak negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,029$; $p<0,05$).

TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmada Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreatif eğilimleri ve rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin, cinsiyet (yaş ortalaması), medeni hal, yaşam yeri, akademik başarı, refah seviyesi, yaşam bölgesi, boş zaman süreleri (haftalık), ev içi etkinlik, fiziksel etkinlik, sosyal etkinlik, kültür-sanat etkinliği, açık alan etkinliği, diğer etkinlikler ile beraber rekreatif tesisi yeterliliği ve rekreatif tesisi kullanımı gibi değişkenler açısından hangi yönde farklılaştığı incelenmiştir. Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreatif eğilimleri ve rekreatif etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmaya ülkemizde yaşayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 345 yabancı kişilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan yabancıların sayısı ise 109 erkek (%31,6), ve 236 kadın (%68,4) birey oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan yabancılardan erkeklerin 49-56 yaş aralığında oldukları görülürken, kadınların ise 48-72 yaş aralığında oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan bireylerin kişisel değişkenlerine göre serbest zaman engelleri istatistiksel yöntemler aracılığı ile tartışılmıştır. Ülkemizde yapılan bu alanda yapılan çalışmalar olmakla beraber özellikle yaşadıkları yerlerden ayrılarak farklı ülkelere gelen ve ülkemizde yerleşik hayata geçen yabancılar ile ilgili alan yazın incelendiğinde herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat bu konu dışında ülkemizde serbest zamanları engelleyen unsurların araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan yabancıların yaşadıkları yerler, Marmaris (%54,5), Fethiye (%39,3) ve Bodrum (%3,2)’dur. Bunun sebebi olarak özellikle mevsimsel anlamda serbest zaman etkinliklerinin icra edilebilecek tesislerin kullanımının, bunun yanında yılın hemen hemen tüm zamanlarında hava koşullarının iyi olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Araştırmamıza katılan kıyı bölgelerimizde yaşayan yabancı bireylerin gelir düzeylerinin iyi olduğu ortaya çıkmıştır (%43,8). Yapılan araştırmalarda bu araştırmada elde edilen bulgularla paralellik gösterdiği söylenebilir (Burton ve ark, 2003; Jackson, 1993; Özsoy, 2018; Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Bununla beraber araştırmaya katılan kişilerin daha çok köy/kasaba tercih ettikleri görülmüştür (%40,9). Bunun nedeni olarak daha dingin ve hayatlarının geri kalan zamanlarında sakin bir yaşam sürmek istemelerinde kaynaklanabilir. Haftalık olarak boş zaman ayırdıkları süre 1-5 saat (%31,9), 6-10 saat (%20,3), 11-15 saat (14,5) ve 16 saat ve üzeri ise (%33,3) olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak ülkemizin kıyı bölgelerinde ikamet eden yabancı bireylerin, çoğunluğunun çalışma hayatından uzaklaştığı (emekli olmaları) ve ya çalışma hayatını bitirdikleri ve serbest zaman aktivitelerine ayırdıkları zamanın fazla olmasından dolayı olduğu düşünülebilir. Bunun yanında araştırmaya katılan yabancıların boş zaman değerlendirme oranlarında her zaman diyenlerin oranının azlığı dikkat çekicidir (%7,2). Bunun sebebi olarak bireylerin aslında haftalık 16 saat ve üzeri serbest zamana ayırdıkları bir zaman dilimi varken, bunu genele yaydığımızda sürekli bir halde devam ettirmemesinin orta yaş ve üzerinde olmalarından kaynaklanabilir. Etkinliklerde ise ev içi, sosyal ve açık alan etkinliklere katılımları

olumlu iken, fiziksel, kültür sanat ve diğer etkinliklere katılımları olumsuzdur. Bunun nedeni olarak ta araştırmaya katılan yabancı bireylerin serbest zamanlarını planlı bir şekilde harcamak istemedikleri anlaşılmaktadır. Yaşadıkları yerlerdeki rekreasyon tesisleri yeterli olduğunu (%41,4) ve Rekreasyon tesislerini ağırlıklı olarak 1-5 saat arasında kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre Muğla ilinin kıyı bölgelerindeki tesislerin yeterli olduğunu ve diğer bölge yerel yönetimleri bu tarzdaki tesis yapılmasını örnek alması ülkemizde yapılan serbest zaman etkinlikleri için önem arz edebilir.

Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öztürk'ün 2018 yapmış olduğu araştırmanın sonucu olarak ölçek alt boyutları genelinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Yapılan bu çalışma ile bizim yaptığımız çalışma arasında bir paralellik görülmektedir. Emir, (2012) ve Özşaker, (2012)'nin üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada ölçeğin alt boyutları olan "bireysel psikoloji, zaman, ilgi eksikliği alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre farklılık çıkmıştır. Yapılan bu çalışma ile bizim çalışmamız arasında paralellik göstermezken, "sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği ile arkadaş eksikliği" boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermemiş dolayısıyla bu alt boyutlarda bizim çalışmamızla paralellik gösterdiği görülmüştür. Bunun yanında Alexandris ve Carroll (1997)'in üniversite öğrencilerine yaptıkları çalışmada "birey psikolojisi, tesis yetersizliği" cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğunu tespit etmişler. Bu çalışma ile bizim çalışmamız arasında bu boyutlar arasında bir paralellik gözükmemektedir. Gürbüz ve arkadaşları (2010) tarafından Ankara'da yaşayan kişilere yaptıkları çalışmada "birey psikoloji, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis/hizmet ve ulaşım eksikliği ve zaman eksikliği" alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğunu tespit etmişlerdir. Yapılan bu çalışma arasında bir paralellik bulunmamakla birlikte, "arkadaş eksikliği ve ilgi eksikliği" alt boyutlarında ise bir paralellik bulunmaktadır. İkinci ve arkadaşları (2014) tarafından üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada ölçeğin alt boyutları olan "sosyal ortam ve bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman eksikliği" bizim yaptığımız çalışma ile paralellik göstermemektedir. Bununla beraber "birey psikolojisi, tesis/hizmet ve ulaşım, ilgi eksikliği" alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamakla beraber bizim çalışmamıza yapılan bu çalışma arasında paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma bulguları sonucunda (Tablo 5) araştırmaya yabancı bireylerin yaşam yeri değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi alt boyutu ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılık Bodrum'da yaşayan grup ile Marmaris ve Fethiye'de yaşayan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Bu bulgular ışığında Bodrum'da yaşayan katılımcıların sportif rekreatif aktivitelere katılımında daha fazla bireysel engellere sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun sebebi olarakta Bodrum gün geçtikçe yaşam yerlerinde kişilerin fazlaca tercih etmelerinden dolayı rekreatif alanların azalmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Alan yazın incelendiğinde gerek yabancılarla bu alanda yapılan çalışmaların olmaması gerekse kıyı bölgelerinde buna benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Katılımcıların refah düzeyleri değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği ve arkadaş eksikliği alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Özkan, (2018) yapmış olduğu çalışmada "birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği" alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmuş ve yapılan bu çalışma ile bizim çalışmamız arasında bir paralellik olduğu görülmüştür. Özsoy, (2018) yılında yapmış olduğu çalışmada "birey psikolojisi" alt boyutunda refah düzeyi arasında anlamlı bir

farkı saptamış dolayısıyla bu alt boyutta bizim çalışmamızla paralellik göstermezken, diğer alt boyutlarda anlamlı bir fark olmamasından dolayı bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Birey psikolojisi alt boyutunda refah düzeyi kötü olan grup ile normal, iyi ve çok iyi olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği alt boyutunda refah düzeyi kötü olan grup ile normal ve iyi olan gruplar arasında fark tespit edilmiştir. Son olarak arkadaş eksikliği alt boyutunda refah düzeyi kötü olan grup ile normal, iyi ve çok iyi olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Çalışmaya katılan kişilerin yaşam bölgesi değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi ve arkadaş eksikliği alt boyutları ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılık birey psikolojisi alt boyutunda yaşam bölgesi köy/kasaba olan grup ile şehir olan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Arkadaş eksikliği alt boyutunda ise yaşam bölgesi köy/kasaba olan grup ile şehir ve büyükşehir olan gruplar arasında istatistiksel olarak fark görülmüştür. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bu bulgular eşliğinde köyde veya ilçelerde yaşayan yabancıların bireysel psikoloji ve arkadaş eksikliği konusunda daha az engel ile karşılaştığı söylenebilir. Bunun nedeni olarak insanların gün geçtikçe kent ve büyükşehir yaşamından uzaklaşarak bireysel yaşama isteklerinin yükselmesi, bunun yanında büyükşehirlerdeki insanların birbirini tanımaması ve yoğun yaşam koşullarından dolayı insanların daha küçük yerleşim yerlerini tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan yabancı bireylerin boş zaman süresi değişkeni ile ölçeğin birey psikolojisi alt boyutu ortalama puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Boş zaman süresi 1-5 saat olan grup ile 11-15 saat olan grup arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Bulgulara göre boş zaman süresi 11-15 saat olan katılımcıların sportif rekreasyonel aktivitelere katılımda daha fazla bireysel engellere sahip olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya dahil olan yabancı katılımcıların fiziksel etkinliklere katılma değişkenine göre ölçeğin tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiş ($p<0,05$) ve bu farkın fiziksel aktiviteye katılmayan bireylerin lehine olduğu görülmüştür. Bulgular fiziksel aktiviteye katılmayan bireylerin daha çok engele sahip olduğunu göstermektedir. Bunun nedeni olarak daha önce fiziksel aktiviteye katılmış bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılım sağlamadan önce planlı bir şekilde hareket ederek karşılaşılabilecekleri engellerin üstesinden gelebilecekleri söylenebilir.

Yapılan analizler sonucunda çalışmaya katılan yabancı bireylerin kültür-sanat etkinliklerine katılma değişkenine göre ölçeğin ilgi eksikliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş ($p<0,05$) ve bu farkın kültür ve sanat etkinliklerine katılmayan bireylerin lehine olduğu görülmüştür. Birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman eksikliği boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamış ve katılımcıların ifadelere benzer cevaplar verdiği anlaşılmıştır ($p>0,05$). Dolayısıyla araştırmaya katılan yabancıların kültür-sanat etkinliklerine yeterince ilgi duymadıkları sonucunu çıkarmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin açık alan etkinliklerine katılma değişkeniyle ölçeğin alt boyutları arasındaki analiz sonuçlarına göre ölçeğin birey psikolojisi, sosyal ortam ve bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş ($p<0,05$) ve bu farkın tüm boyutlarda açık alan etkinliklerine katılmayan bireylerin lehine olduğu görülmüştür. Tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği, boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamış ve katılımcıların ifadelerine benzer cevaplar verdiği anlaşılmıştır ($p>0,05$). Yabancı bireylerin yaşadıkları yerlere bakıldığında ulaşım ile genel olarak bir problemin olmadığı anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin ölçek maddelerine verdiği cevaplar sonrasında rekreasyon tesisi yeterliliği değişkeni ile ölçeğin tüm alt boyutları ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre boyutlarda kesinlikle yeterli diyen grup ile diğer gruplar arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır. Ortalama puanlara bakıldığı zaman yetersiz ve kısmen cevabı veren grupların en yüksek ortalama puana sahip olduğu görülmüş ve spor tesislerinin yetersiz olma durumunu diğer gruplara göre daha fazla fiziksel aktivite yapma engeli olarak görmüşlerdir. Bunun yanında 1 ile 5 saat arasında rekreasyon tesislerini kullananların tesis, hizmet ve ulaşım eksikliği ve zaman eksikliği konusunda daha fazla engel ile karşılaştığı söylenebilir. Özsoy (2018) tarafından yapılan çalışma sonucu tesislerin yetersiz olması serbest zaman etkinliklerine engel teşkil eden en önemli unsur olarak ifade etmiş, bu durum çalışmamızın tesis yeterliliği değişkeni sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Gelir seviyesi değişkeni ile zaman eksikliği alt boyutu ortalama puanları arasında ise istatistiksel olarak negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,029$; $p<0,05$). Dolayısıyla maddi durumu iyi olan kişilerin zamanlarının daha fazla olmasından dolayı rekreatif etkinliklere katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

SONUÇ

Bireylerin gelir seviyeleri arttıkça zaman eksikliğinden kaynaklanan serbest zaman faaliyetlerine katılımlarını engelleyen faktörler azalmaktadır. Zaman eksikliği nedeniyle boş zaman faaliyetleri engellenen bireylerin rekreasyon tesisi kullanımları da kısıtlanmıştır. Rekreasyon tesislerini yetersiz bulan bireyler serbest zaman faaliyetlerine katılımlarında engelle karşılaşmaktadırlar. Açık alan etkinliklerine katılmayan bireylerin nedenleri bireyin psikolojik isteksizlikleri, sosyal ortam ve bilgi eksikliği ile arkadaş, zaman ve faaliyete olan ilgi eksikliklerinden kaynaklanmaktadır.

Kültür ve sanat etkinliklerine katılmayan bireylerin nedenleri ilgi eksikliklerinden kaynaklanmaktadır. Fiziksel aktivitelere katılım göstermeyen bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere katılımda daha fazla bireysel engellere sahip olduğu belirlenmiştir. Bodrum’da yaşayan katılımcıların sportif rekreasyonel aktivitelere katılımda daha fazla bireysel engellere sahip olduğu belirlenmiştir. Köy/ kasaba da yaşayanlar bireysel psikoloji ve arkadaş eksikliği konusunda daha az engel ile karşılaştıkları söylenebilir.

Sonuç olarak yapılan istatistiksel analizler sonucunda bireylerin gelir seviyeleri yükseldikçe serbest zaman aktivitelerine katılım oranları artmakta, büyükşehirde yaşayan bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılımlarının önündeki engeller arasında tesis yetersizliği bulunmamakla birlikte köy/kasaba gibi yerlerde yaşayan bireyler için kişiler arası etkileşim serbest zamanı engelleyen unsurlar arasında bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Agate, J. R., Zabriskie, R. B., Agate, S. T., ve Poff, R. (2009). Family Leisure Satisfaction And Satisfaction With Family Life. *Journal Of Leisure Research*, 41(2), 205–223.
- Alexandris K ve Carroll. (1997), Demografic differences in the Perception of Constraints on Recreation Sport Participation: Result from A: Study in Greece, *Leisure Studies*, 16(2), 107-125.
- Burton N, Turrell G. ve Oldenburg B.(2003). Participation in Recreational Physical Activity: Why do Socioeconomic Groups Differ? *Health Education, Behavior*; 30(2), 225-244.
- Büyüköztürk, G. (2011). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Pegem A Yayıncılık: Ankara.
- Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü. D. ve Gündüz, B. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Emir, E. (2012). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: üniversite öğrencileri örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Ergin, G. (1972). Boş Zaman Değerlendirme Eğitimi. *Beden Eğitimi Dergisi*. 25, 24-25.
- Erkan, N. (1975). Boş Zamanları Değerlendirme. Ankara. Ders Notları.
- Gürbüz, B., Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XII, 1, s. 3-10.
- Gürbüz, B., Yenel, F. , Akgül M.B., Karaküçük, S. (2010). Measuring Constraints to Leisure Activities: Demographic Differences, *Ovidius University Annals, Series Physical Education And Sport / Science, Movement And Health*, 10 (2).
- Jackson, E.L. (1993). Recognizing patterns of leisure constraints: Results from alternative analyses. *Journal of Leisure Research*, 25(2), 129-149.
- Karaküçük S. (2005). Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Yayınevi, Beşinci Baskı, Ankara.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent(l)ileşme, Ankara: Gazi Kitabevi.
- LaMondia, J. Snell, T.; Bhat, C. (2010). Traveler Behavior and Values Analysis in the Context of Vacation Destination and Travel Mode Choices. *Transp. Res. Rec.*, 2156, 140–149.
- MacKenzie, A. (1987). Zaman Tuzağı. (Çev. Yakut Güneri), İstanbul: İlgi Yayıncılık.
- Özkan, S. (2018). Kamu Personelinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımlarına Engel Teşkil Eden Faktörler ile Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımı Kolaylaştıran Faktörlerin İncelenmesi. T.C. Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Özsoy, O. (2018). Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar Branşlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zaman Engellerinin İncelenmesi (Sincan İlçesi Örneği).

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim
Dalı. Bartın.

- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. Selçuk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(1), 126-131.
- Öztürk, Y. (2018). Yerel Halkın Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Çankırı Örneği. Social Sciences Studies Journal Sssjournal (Issn:2587-1587). 4(19)., 2056-2063.
- Rossmann R.J., Schlatter E.B. (2000). Recreation Programming Design Leisure Experiences, Third Edition, Sagamore Publishing, United States.
- Russell, R. (2013). Pastimes-The Context of Contemporary Leisure (5. b.). IL: Sagamore Publishing.
- Scoot, M. (1997). Zaman Yönetimi. (Çev.: Asli Çingil Çelik). İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd.Sti.
- Torkildsen G. (2005). Leisure and Recreation Management. 5. Baskı. London: Routledge.